

VN/9190/2021-TEM-1
1.4.2021
Korvaa ohjeen
TEM/2331/00.03.05.02/2013

OHJE KOTOUTUMISEN EDISTÄMISTÄ KOSKEVAN LAIN (1386/2010) MUKAISTEN KUSTANNUSTEN KORVAAMISESTA KUNNILLE

1. Johdanto
2. Yleiset edellytykset kotoutumislain mukaisten korvausten hakemiselle ja maksamiselle
 - 2.1. Korvaukset ja Suomen kansalaisuus
 - 2.2. Korvauslomakkeet
 - 2.3. Korvaukset ja arvonnävero
 - 2.4. Salassa pidettävä aineisto
 - 2.5. Valvonta ja tarkastukset
 - 2.6. Korvausten palautusvelvollisuus ja muutoksenhaku
3. Laskennallinen korvaus
 - 3.1. Korvausaika
 - 3.2. Suomessa syntyneen lapsen laskennallinen korvaus
 - 3.3. Laskennallisen korvauksen hakeminen ja maksatus
4. Kotoutumislain 50 §:n mukainen korvaus alkukartoituksen järjestämisestä
 - 4.1. Korvaus alkukartoituksen järjestämisestä
 - 4.2. Korvauksen hakeminen

5. Todellisten kustannusten mukaan maksettavat korvaukset
 - 5.1. Korvaus kunnan maksamasta toimeentulotuesta
 - 5.2. Korvaus tulkitsemisen järjestämisestä
 - 5.3. Ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki
 - 5.4. Vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen
 - 5.5. Erityisistä syistä muut kunnalle aiheutuneet kustannukset
 - 5.6. Korvaus paluumuuttoavustuksesta
 - 5.7. Erityiskustannuksista sopiminen
6. Entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen (51 §)
7. Sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen (52§)
8. Ihmiskaupan uhreista maksettavat korvaukset
 - 8.1. Korvausten piiriin kuuluvan ihmiskaupan uhrin määritelmä ja kunnille maksettavat korvaukset
 - 8.2. Laskennallinen korvaus ihmiskaupan uhriin kuntaan osoittamisesta
 - 8.3. Ihmiskaupan uhrille annettujen palveluiden ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen
 - 8.4. Korvauksen hakeminen ja myöntäminen
9. Ohjeen voimaantulo

1 JOHDANTO

Kunnille maksettavista valtion korvauksista säädetään laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010, jäljempänä kotoutumislaki) ja valtioneuvoston asetuksessa kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan kustannusten korvaamisesta valtion varoista (VNA 1393/2011).

Tällä 1.4.2021 päivätyllä ohjeella [VN/9190/2021-TEM-1] korvataan 29.10.2013 annettu ohje (TEM/2331/00.03.05.02/2013). Ohje on voimassa toistaiseksi.

Kunnille maksettavien korvausten tasossa ei ole tapahtunut muutoksia alkuperäisen ohjeen antamisen jälkeen; näiltä osin ohje ei sisällä muutoksia. Kotoutumislain 6 luvun osalta säädös-
muutokset ohjeen antamisen jälkeen ovat olleet lähinnä teknis-
luonteisia pois lukien Ahvenanmaan maakuntaa ja yksintulleita
alaikäisiä koskevat lainmuutokset.

Maksatukseen liittyvien käytäntöjen osalta sen sijaan ohjeessa on päivitetty muun muassa kuntayhtymän roolia, laskennallisten korvausten automatisointia, toimeentulotuen korvaamista, ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuesta maksettavia korvauksia sekä ihmiskaupanuhrista maksettavia korvauksia. Lisäksi luovutaan ns. päiväkohtaisesta korvaamisesta.

2 YLEISET EDELLYTYKSET KORVAUSTEN HAKEMISELLE JA MAKSULLE

Korvauksia maksetaan kunnalle kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentissa mainituista henkilöistä valtion talousarvion rajoissa. Kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunta on laatinut kotoutumislain 32 §:ssä tai kotoutumisen edistämisestä annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2012/74) 26 §:ssä tarkoitetun kunnan kotouttamisohjelman ja tehnyt lain 41 §:n mukaisen kuntaan osoittamista ja kotoutumisen edistämistä koskevan sopimuksen ELY-keskuksen kanssa. Sopimus tulee olla voimassa, jotta kunta voi hakea ja saada korvauksia. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tukee toimialueensa kuntien kotouttamisohjelmien laadintaa ja seuraa niiden toteuttamista. Kotouttamisohjelmat voivat myös olla useamman kunnan kanssa yhteisiä (32 §). Kustannusten korvaaminen paluumuutosta (47§) ja kunnan tekemästä kotoutumislain mukaisesta alkukartoituksesta (50 §) ei kuitenkaan edellytä sopimuksen tekemistä.

Korvauksia maksetaan siitä alkaen, kun henkilölle, jonka kunnassa asumisen perusteella korvaus maksetaan, on rekisteröity

ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään. Jos kyseisellä henkilöllä ei ole oleskelulupaa maahan tullessaan, eikä hän voi oleskeluluvan saatuaan saada kotikuntalain (201/1994) mukaista kotikuntaa, korvausta maksetaan siitä alkaen, kun hänelle on myönnetty oleskelulupa (KotoL 44 § 3 mom).

Toimeentulo-, tulkki- ja laskennallinen korvaus maksetaan yksittäiselle kunnalle, jolla on ELY-keskuksen kanssa tehty sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. ELY-keskus ei voi tehdä sopimusta kuntayhtymän kanssa, mutta kuntayhtymä voidaan mainita sopimuksessa, jos se tuottaa kunnalle palveluja. Edellä mainittujen kustannusten osalta tulee kunnan hakea korvausta KEHA-keskukselta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannusten korvaukset voidaan maksaa yksittäisen kunnan sijaan myös kuntayhtymälle, mikäli kunta on järjestänyt palveluidensa tuotantoa kuntayhtymään. Kotoutumislaissa kuntayhtymää ei mainita itsenäisenä toimijana. Kuntalain 8 §:n mukaan kunta voi järjestää sille laissa säädetyt tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Kuntayhtymä on näin ollen yksi kunnan käytettävissä oleva tapa organisoida ja hoitaa lakisääteiset tehtävänsä (myös kotouttamisasiossa). Mikäli sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannusten korvaukset maksetaan yksittäisen kunnan sijaan kuntayhtymälle, tulee kunnan liittää korvaushakemukseensa kuntayhtymän perussopimus tai muu vastaava asiakirja, josta ilmenee, mitä tehtäviä kuntayhtymä kuntien puolesta hoitaa, tai linkki verkkosivustolle, josta asiakirja löytyy

ELY- ja KEHA-keskuksen tulee varmistaa, että korvausten saamisen ja maksamisen edellytykset täyttyvät. Korvaukset voidaan maksaa jälkikäteen kunnan hakemuksesta viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvauksia haetaan, ja mikäli kotoutumistoimenpiteitä on kunnassa ollut korvausten piiriin kuuluvalla henkilöllä tarjolla.

Perheryhmäkotien ja tukiasumisyksiköistä maksettavat ennakot KEHA-keskus maksaa ELY-keskuksen tekemän päätöksen perusteella, eikä kunnan tarvitse niitä erikseen hakea. Laskennalliset korvaukset KEHA-keskus maksaa viranpuolesta, pois lukien ihmiskaupan uhreista ja heidän perheenjäsenistä maksettavat laskennalliset korvaukset.

Kunnassa tulisi olla tarjolla kotouttamisohjelman ja/tai sopimuksen päivittämisen aikana kotoutumista edistäviä palveluita, jos kunta hakee tällä aikavälillä korvauksia.

2.1 Korvaukset ja Suomen kansalaisuus

Kustannuksia ei korvata kunnalle, mikäli korvausten piiriin kuulunut henkilö on Suomen kansalainen paitsi, jos kyseessä on ihmiskaupan uhri (HE 185/2010 vp kotoutumisen edistämisestä). Automaattisesti maksettavien laskennallisten korvausten maksatus päättyy sen kuukauden loppuun, kun henkilö saa kansalaisuuden. Kansalaisuuden saanut henkilö ei enää nouse automaattisten korvausten piiriin.

Mikäli kansainvälistä suojelua saava lapsi saa Suomessa syntymisen tai muun kriteerin perusteella Suomen kansalaisuuden, ei kunta voi hakea em. henkilöstä kotoutumislain 6 luvun mukaisia korvauksia KEHA -keskukselta.

Suomessa syntyneen lapsen kansalaisuusaseman määrittää tarvittaessa Maahanmuuttovirasto. Pääsääntöisesti lapsi saa vanhempien kansalaisuuden, mutta kansalaisuudettomien vanhempien Suomessa syntyvät lapset saavat syntymäpaikan perusteella Suomen kansalaisuuden. Syntymämaaperiaatetta on sovellettu, kun vanhemmilla on ollut seuraava kansalaisuus: Chile, Kiina, Myanmar (vanhemmilla pakolaisen asema), Jordania (jos äiti Jordanian kansalainen ja isä kansalaisuudeltaan tuntematon), Kiinan kansantasavalta (äiti Kiinan kansantasavallan kansalainen, isä ei tiedossa), Somalia (jos äiti Somalian kansalainen eikä isä tiedossa), Sri Lanka (jos vanhemmilla pakolaisen asema), Syyria (äiti Syyria, isä kansalaisuudeton)

Tilanne syntymävaltioperiaatteen soveltamisessa muuttuu sitä mukaan, kun Suomessa syntyy lapsia, jotka eivät saa vanhempiensa kansalaisuutta tai valtiot muuttavat kansalaisuutta koskevaa lainsäädäntöään tai soveltamiskäytäntöään. Myös KHO:n linjausten mukaan on syntymämaaperiaatteen soveltamiskäytäntöä muutettu.

2.2 KORVAUSLOMAKKEET

Erityiskustannuksien korvaamiseksi on kunnan laadittava sopimus alueensa ELY-keskuksen kanssa.

Sopimuksen laitimista koskevat lomakkeet ovat:

- Sopimus erityiskustannusten korvaamisesta (lomake tem705)
- Hakemus erityiskustannuskorvauksista sopimiseksi (lomake tem705a)

Korvausten maksamista haetaan KEHA-keskuksesta ensisijaisesti sähköisellä asiointilomakkeella aluehallinnon asiointipalvelussa <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi>.

Korvausten maksuhakemista koskevat lomakkeet ovat:

- Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle (lomake tem703)
- Henkilöluettelo, laskennalliset korvaukset (lomake tem703)
- Henkilöluettelo, toimeentulotuki tai paluumuuttoavustus (lomake tem704)
- Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle (paluumuuttajat, kotoL 51 §) (lomake tem706)
- Henkilöluettelo, paluumuuttajat, kotoL 51 § (6 kk) (lomake tem707)
- Henkilöluettelo, paluumuuttajat, kotoL 51 § (5 v) (lomake tem708)
- Alkukartoituskorvausten erittely (lomake tem710)

Tarvittavat henkilöluettelon mukaiset listat voidaan toimittaa myös kunnan käyttämistä tietojärjestelmistä, joista ilmenee vähintään samat tiedot kuin edellä mainitussa henkilöluettelossa. Henkilötietona kerätään kohderyhmään kuuluvan henkilön nimi ja syntymäaika sekä ensimmäinen väestötietojärjestelmään merkitsemispäivämäärä.

2.3 KORVAUKSET JA ARVONLISÄVERO

Kustannukset korvataan kunnalle arvonlisäveroineen, mikäli kunta sitä hakemuksessaan KEHA-keskukselta hakee. Kunnan ei siis tarvitse vähentää kuluistaan palvelun arvonlisäverollisesta osuudesta valtiolta saatavaa laskennallista palautusta. Kunnan on hakemuksessa annettava tarvittaessa selvitys palvelun arvonlisäverollisuudesta.

Korvaus maksetaan takautuvasti siltä ajalta kuin oikeus korvausten hakemiseen on voimassa eli viimeistään kahden vuoden kulluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan (KotoL 54 §). Ne kunnat, joille arvonlisäveroa ei ole korvattu, voivat hakea sitä takautuvasti siltä ajalta, kun edellä mainittu oikeus korvauksen hakemiseen on voimassa.

2.4 Salassa pidettävä aineisto

Korvaushakemuksissa voi olla mukana arkaluontoisia tietoja sisältäviä asiakirjoja. Salassa pidettävää aineistoa sisältävät asiakirjat on säilytettävä ja arkistoitava lukittuun tilaan arkistolaissa säädetyllä tavalla. Asiakirjojen ja arkaluontoisten tietojen salassa pidosta ja tällaisten tietojen käsittelystä säädetään muun

muassa laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) sekä arkistolaisissa (831/1994). Lisäksi henkilötietojen käsittelyssä tulee ottaa huomioon EU:n tietosuojalain asetuksessa ja tietosuojalain säädettyt asiat.

2.5 Valvonta ja tarkastukset

KEHA-keskus valvoo haettavien kustannusten liittymistä korvattaviin kustannusperusteisiin. Erytystä huomiota kiinnitetään haettavien kustannusten liittymistä sopimukseen erityiskustannusten korvaamisesta. Tällöin ELY - ja KEHA -keskuksella tulee olla myös mahdollisuus tarkastaa kustannukset paikan päällä tai esim. pistokokein.

Korvaushakemuksissa esitettyjen tietojen tarkastaminen tulee olla riittävällä tarkkuudella dokumentoitu. Hakemuksia myöhemmin tarkasteltaessa tulee mm. tarkastusmerkintöjen ja päivämääräkuittausten perusteella voida todeta, mitä tietoja KEHA-keskuksessa on tarkastettu.

2.6 Korvausten palautusvelvollisuus ja muutoksenhaku

KEHA – keskus voi määrätä kunnan/kuntayhtymän palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, mikäli esim. korvauksia on maksettu liikaa tai sitä on suoritettu virheellisesti. Edellytyksistä korvausten palauttamiseksi säädetään kotoutumislain 55 §:ssä.

Kotoutumislain 82 §:n mukaan kunta voi hakea KEHA -keskuksen tekemään korvauspäätökseen muutosta valittamalla siitä hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (808/2019) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Kotoutumislain 49 § mukaan korvaamisen edellytyksenä on lisäksi se, että siitä on erikseen sovittu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan kesken. Jos ELY-keskus ei suostu tekemään kunnan kanssa sopimusta tietyistä edellä mainituista korvauksista, ELY-keskuksen tulee tehdä asiasta kirjallinen ja perusteltu valituskelpoinen hallintopäätös, mikäli sopimuksen ehtoista ei päästä muuten yhteisymmärrykseen.

3 LASKENNALLINEN KORVAUS

Kotoutumislain 45 §:n mukaan kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun henkilön ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä. Las-

kennallisia korvauksia tulee käyttää lähtökohtaisesti kunnan kotouttamisohjelmassa mainittuihin kotoutumista edistävien ja tukevien palveluiden ja toimenpiteiden järjestämiseen ja kehittämiseen. Laskennallisella korvauksella voidaan kattaa kotoutumista tukevaa toimintaa, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, sivistys-, kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaa sekä osallisuutta edistäviä ja rasismien ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä ja palveluita.

Kunnille maksettava korvaus määritellään valtioneuvoston asetuksella kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan kustannusten korvaamisesta valtion varoin (1393/2011). Korvausten piiriin kuuluvan 7 -vuotta täyttäneen henkilön osalta korvaus on 2 300 euroa vuodessa ja alle 7-vuotiaan henkilön osalta 6 845 euroa vuodessa.

7 -vuotta täyttäneen henkilön korvausta maksetaan 7 -vuotissyntymäpäivää seuraavasta kuukaudesta alkaen ja alle 7 -vuotiaan korvausta maksetaan sen kuukauden loppuun, jona henkilö täyttää 7 -vuotta.

Laskennallinen korvaus maksetaan täysinä kuukausina lukuun ottamatta ihmiskaupan uhreja, jotka kunnan tulee hakea erillisellä hakemuksella ja joista on jo aiemmin maksettu laskennallista korvausta KEHA-keskuksen toimesta.

3.1 Korvausaika

Laskennallista korvausta maksetaan pääsääntöisesti kolme vuotta. Ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä Suomeen otetuista henkilöistä laskennallista korvausta maksetaan kuitenkin neljän vuoden ajalta. Neljän vuoden korvausaika koskee myös kiintiöpakolaisen perheenyhdistämisen kautta Suomeen saapunutta perheenjäsentä.

Laskennalliset korvaukset maksetaan pääsääntöisesti automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Henkilö kiinnittyy automaattisesti maksettavien laskennallisten korvausten henkilöpiiriin seuraavien sääntöjen mukaisesti. Sääntö määrittää hänestä maksettavan korvausajan. Kuvan pykäläviittaukset ovat ulkomaalaislain pykäläiä.

	Säännöt	Maksuaika
1	Oleskelulupa turvapaikan (87 §), toissijaisen suojelun (88 §) tai humanitaarisen suojelun (88a §) perusteella	3 v
2	Oleskelulupa poissuljennan perusteella (89 §)	3 v
3	Oleskelulupa yksilöllisen inhimillisen syyn (52 §) ja maastapoistamisen estymisen perusteella (51 §)	3 v
4	Kiintiöpakolaismenettelyssä oleskeluluvan saanut	4 v
5	Pakolaisaseman tai toissijainen suojeluasema perheenyhdistämisellä	3 v / 4 v PK:n mukaan
6	Oleskelulupa perheenyhdistämisellä kansainvälistä suojelua saaneeseen perheenkokoajaan (turvapaikanhakija), perhesuhde alkanut ennen perheenkokoajan saapumista Suomeen (ei kansainvälisen suojelun asemaa)	3 v
7	Oleskelulupa perheenyhdistämisellä kansainvälistä suojelua saaneeseen perheenkokoajaan (kiintiöpakolainen), perhesuhde alkanut ennen perheenkokoajan saapumista Suomeen (ei kansainvälisen suojelun asemaa)	4 v
8	Suomessa syntynyt kansainvälistä suojelua saaneen lapsi	Vanhempien mukaan

Automaattisesti maksettavat laskennalliset korvaukset on kuvattu UMA-järjestelmän ohjeessa "Laskennallisten kunta-korvausten automatisointi".

Korvausajan alkaminen

- 1) Korvausaika alkaa siitä, kun henkilölle kotoutumislain 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun oleskeluluvan saamisen jälkeen rekisteröidään ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään. Korvausta maksetaan siis lähtökohtaisesti kunnassa asumisen perusteella.
- 2) Jos kyseisellä henkilöllä ei ole oleskelulupaa maahan tullessaan, eikä hän voi oleskeluluvan saatuaan saada kotikuntalain (201/194) mukaista kotikuntaa, korvausta maksetaan siitä alkaen, kun hänelle on myönnetty oleskelulupa. Säännös on tarkoitettu selkiyttämään henkilöiden asemaa, jotka kuuluvat kotoutumislain 2 §:n 2 momentin korvausten soveltamisalaan, mutta eivät oleskelulupansa tilapäisyydestä johtuen voi saada kotikuntaa Suomessa. Tällaisia henkilöitä voivat olla maasta poistamisen estymisen, yksilöllisestä inhimillisestä syystä tai ulkomaalaislain poissulkemislausekkeen

soveltamisen vuoksi tilapäisen oleskeluluvan saaneet. (UlkL 51, 52 ja 89 §). Tällöin kuntaan muutto ja siellä asuminen voidaan osoittaa esimerkiksi voimassaolevalla vuokrasopimuksella.

- 3) Poikkeuksellisesti niissä tapauksissa, joissa digi- ja väestötietovirasto(DVV) ei rekisteröi kotikuntaa muulla kuin tilapäisellä luvalla Suomessa olevalle ja kunnassa asuvalle henkilölle, voidaan korvausta maksaa siitä alkaen, kun henkilö on vastaanottanut kunnallisia palveluita. Kunnan tulee osoittaa palveluiden antaminen liittämällä korvaushakemukseen tieto palveluiden käytöstä, esim. toimeentulotuen myöntämisestä tai opetukseen tai varhaiskasvatukseen osallistumisesta. Edellytyksenä on, että henkilö kuuluu kotoutumislain 2 §:n 2 momentin soveltamisalan piiriin.
- 4) Jos korvausten piiriin kuuluva henkilö asuu oleskelulupapäätöksen myöntämisen jälkeen vastaanottokeskuksessa odottamassa kuntaan siirtymistä eikä hänelle ole rekisteröity kotikuntaa, ei vastaanottokeskuksessa vietetyltä ajalta makseta laskennallisia korvauksia, sillä henkilö saa palvelut vastaanottokeskukselta. Laskennallinen korvaus voidaan kuitenkin maksaa kunnalle, vaikka henkilö on edelleen vastaanottokeskuksessa, jos kotikuntarekisteröinti on tehty oleskeluluvan saamisesta vastaanottokeskuspaikkakunnalle ja henkilöllä on tosiasiallinen mahdollisuus saada palveluita kunnassa. Kunnan tulee osoittaa palveluiden antaminen liittämällä korvaushakemukseen tieto kunnan palveluiden käytöstä
- 5) Jos henkilöllä on ennen kotoutumislain 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettua oleskeluluvan myöntämistä ollut jollain muulla perusteella myönnetty jatkuva oleskelulupa ja aiemmin rekisteröity kotikunta, laskennallisen korvauksen korvausaika alkaa kulua vasta kuntakorvauksiin oikeuttavan oleskeluluvan myöntämispäivästä. Samalla tavoin menetellään, jos henkilö on asunut maassa tilapäisen oleskeluluvan perusteella (esim. opiskelu).

3.2 Suomessa syntyneen lapsen laskennallinen korvaus

Suomessa syntyneestä lapsesta maksetaan laskennallista korvausta, jos lapsi ei saa Suomessa syntymisen perusteella Suomen kansalaisuutta (kts. kohta 2.1) ja vähintään toinen vanhemmista kuuluu laskennallisen korvauksen piiriin. Laskennallista korvausta maksetaan siitä lähtien, kun lapsen ensimmäinen oleskelulupa on myönnetty.

Lapsen korvausaika seuraa vanhempien korvausaikaa. Mikäli vanhemmilla on eri pituinen korvausaika johtuen esimerkiksi Suomeen saapumisen ajankohdasta, lapsesta maksetaan korvausta noudattaen sen vanhemman korvausaikaa, joka on pidempään voimassa. Tätä noudatetaan tilanteissa, joissa molemmat vanhemmat ovat asuneet Suomessa lapsen syntymähetkellä. Lisäksi vanhemmilla tulee olla lapsen syntymähetkellä voimassa oleskeluluvat, joiden perusteella kunta on oikeutettu saamaan heistä korvauksia. Muissa tapauksissa noudatetaan äidin korvausaikaa.

Poikkeuksellisesti kunta voi hakea lapsesta laskennallista korvausta, vaikka lapsen oleskelulupa-asia on vasta vireillä eikä Maahanmuuttovirasto ole vielä myöntänyt lapselle oleskelulupaa eikä lapsesta ole maksettu haettavana korvausajanjaksona laskennallista korvausta automaattisesti KEHA-keskuksen toimesta. Tällöin kunnan olisi hyvä tiedottaa oleskelulupa-asian vireilläolosta ennakolta myös KEHA-keskusta.

Mikäli lapsi saa Suomen kansalaisuuden Suomessa syntymisen perusteella, ei korvausta makseta (ks. kohta 2.1)

Edellä mainittua ohjeistusta sovelletaan vireille tulon osalta tarvittaessa myös Suomessa syntyneen lapsen osalta jäljempänä mainittuihin kotoutumislain 46- 49 §:issä säädettyihin korvauksiin.

3.3 Laskennallisen korvauksen hakeminen ja maksatus

Kotoutumislain 45 §:ssä tarkoitettu laskennallinen korvaus maksetaan pääsääntöisesti kunnalle ilman erillistä hakemusta kaikista henkilöpiirissä olevista henkilöistä, joilla on:

- korvaukseen oikeuttava oleskelulupa
- korvausaikaa jäljellä
- kotikunta merkitty väestörekisteriin
- henkilötunnus olemassa UMA-järjestelmässä

Automatisoitu maksatus perustuu UMA-järjestelmän asiakas- ja oleskelulupatiedot ja väestötietojärjestelmän kotikuntatiedot yhdistävään toiminnallisuuteen, joka muodostaa automaattisesti kuntakohtaisen maksuehdotelman jokaisen kuukauden ensimmäisen päivän iltana. Henkilöt, joiden kotikunta rekisteröidään väestötietojärjestelmään myöhemmin kyseisen kuukauden aikana, nousevat automaattisesti muodostuvalle henkilöllistalle ja sen myötä maksuehdotelmaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Maksatusaika alkaa tästä ja kompensoituu vastaavasti maksatusajan loppupäässä.

Maksuehdotelma siirtyy automaattisesti maksujärjestelmään, josta se maksetaan kunnalle. Kunta voi tarkastaa maksatuksen pohjana olevaa henkilölistausta UMA-järjestelmän Kuntakorvaukset –kuntakäyttäjän näkymästä. UMA-järjestelmään päättäkseen kunta tarvitsee Maahanmuuttovirastosta haettavat käyttäjätunnukset ja väestörekisterikeskuksesta haettavan sähköisen tunnistautumiskortin.

Ne maksatusten henkilöpiiriin kuuluvat henkilöt, joiden henkilötunnus tai kotikuntatiedot eivät henkilölistauksen muodostumisen hetkellä ole UMA- tai VTJ- järjestelmissä, eivät listaudu automaattisiin maksatusehdotelmiin. Näiden henkilöiden osalta maksuehdotelmien pohjana oleva henkilölistaus muodostetaan KEHA-keskuksen toimesta ja kunta saa maksatuksen automaattisesti ilman erillistä hakemusta. KEHA-keskus tekee maksatuksesta päätöksen, jonka liitteenä on kerrottu korvauksen perusteena olleet henkilöt.

Kunnan tulee edelleen hakea erillisellä hakemuksella laskennallista korvausta kaikista ihmiskaupan uhreista ja heidän perheenjäsenistään.

Jos kunta hakee korvauksia erillisellä hakemuksella, korvauksia haetaan neljännesvuosittain aluehallinnon asiointipalvelusta lomakkeella "Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle". Korvausta tulee hakea viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvauksia haetaan. Hakemusta on mahdollista täydentää kahden vuoden määräajan jälkeen. Täydennyksessä ei voi esittää täysin uusia korvauserusteita vaan sen tulee liittyä jo haettuihin korvauserusteisiin.

Hakemuksen liitteenä tulee olla henkilöluettelo tai vastaavin tiedoin kunnan laskutuksen tuottama luettelo niistä kunnassa hakemusajankohtana asuneista henkilöistä, joita hakemus koskee **(lomake tem703)**.

Myös erillisellä hakemuksella haettu laskennallinen korvaus korvataan täysinä kuukausina vastaavalla logiikalla, millä automatisoitu laskennallinen korvaus maksetaan. Maksatusta tulee hakea siitä kuukaudesta lähtien, jonka 1. päivä henkilön kotikunta on ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmässä. Jos henkilön kotikuntarekisteröinti on tapahtunut muuttokuukauden 1. päivän jälkeen, maksatusta haetaan seuraavan kuukauden alusta lähtien ja korvausaika kompensoidaan vastaavalla tavalla maksatuksen loppupäässä.

4 KOTOAUTUMISLAIN 50 §:N MUKAINEN KORVAUS ALKUKARTOITUKSEN JÄRJESTÄMISESTÄ

4.1 Korvaus alkukartoituksen järjestämisestä

Valtioneuvoston asetuksen kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan kustannusten korvaamisesta valtion varoista (1393/2011) mukaan kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta kotoutumisen edistämisestä annetun lain 9 §:ssä tarkoitetun alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista 700 euroa jokaisesta alkukartoitukseen osallistuneesta. Korvaus voidaan maksaa saman henkilön osalta vain kerran. ELY -keskusten, kuntien ja TE -toimistojen yhteistyön kautta tulee selvittää, onko korvausta maksettu samasta henkilöstä aiemmin.

Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että kunta on järjestänyt ainakin kotoutumisen edistämiseen liittyvästä alkukartoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (570/2011) 1 §:n 2 momentin mukaisen alkuhaastattelun. Asetuksen mukaan alkukartoitukseen sisältyy alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkentavia toimenpiteitä. Alkuhaastattelu tehdään kaikille alkukartoitukseen osallistuville ja siinä selvitetään seuraavat maahanmuuttajan yleiset kotoutumisvalmiudet: luku- ja kirjoitustaito, suomen ja ruotsin kielen taito, opiskelutaidot ja -valmiudet, aikaisempi koulutus ja työkokemus, erityistaitoihin liittyvä osaaminen sekä muut vahvuudet, omat työllistymis- ja koulutustoiveet sekä elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet.

Kotoutumislain 10 §:ssä on määritetty TE -toimiston ja kunnan menettely ja vastuunjako alkukartoituksen järjestämisessä. Lainkohdan mukaan kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytävälle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan.

Kotoutumislain 87 a §:n mukaan kansaneläkelaitoksen tulee toimittaa 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa viipymättä salassapitoa ja muiden tiedon antamista koskevien rajoitusten estämättä maksutta henkilön kotikuntalain mukaiselle kunnalle tiedon maahanmuuttajasta, johon sovelletaan tätä lakia ja joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kansaneläkelaitos voi luovuttaa tiedot kuntaan teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista kunnan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojaamisesta huolehditaan asianmukaisesti.

Korvaus alkukartoituksen järjestämisestä maksetaan, jos maahanmuuttaja ei kunnan alkuhaastattelua tehtäessä ollut aikeissa hakeutua työmarkkinoille ja TE- toimiston järjestämään alkukartoitukseen. Pelkkä merkintä TE- toimistoon rekisteröitymisestä ei kuitenkaan vielä osoita, että TE-toimisto olisi myös tehnyt al-

kukartoituksen. Merkityksellistä korvauksen maksamisen kannalta on, että alkukartoitus on tosiasiallisesti tehty kunnassa, ei TE- toimistossa ja että henkilö ei ollut kartoitusta tehtäessä tai välittömästi sen jälkeen aikeissa hakeutua TE- toimiston asiakkaaksi.

Alkukartoituksesta kunnalle maksettava **korvaus pitää sisälleen myös tulkitsemis- ja kääntämiskustannukset**. Tällöin kunta ei voi hakea kotoutumislain 48 §:n mukaisia korvauksia KEHA- keskukselta alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuvista tulkitsemiskustannuksista.

Jos alkukartoitus on poikkeuksellisesti järjestetty alaikäiselle ja se on ollut perusteltua kotoutumisen edistämiseksi, voidaan korvaus alkukartoituksesta maksaa. Kunta ei kuitenkaan voi hakea korvausta esimerkiksi 11-henkisen perheen jokaiselle perheenjäsenelle tehdystä alkukartoituksesta, vaan lähtökohtaisesti perheen täysi-ikäisistä perheenjäsenistä.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeiluun osallistuva kunta ei voi saada kotoutumislain mukaista korvausta aiemmin TE-toimistoille kuuluneisiin alkukartoituksiin. Kokeilulain 12 § 1 momentin mukaan kokeilun alueen kunta vastaa kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 luvussa työ- ja elinkeinotoimiston tehtäväksi säädettyjen palvelujen ja toimenpiteiden järjestämisestä asiakkailleen työ- ja elinkeinotoimiston sijaan. Kokeilulaissa tarkoitettujen tehtävien rahoitus määräytyy kokeilulain 16 §:n mukaisesti. Kokeilulaki ei sulje pois kotoutumislain 50 §:n soveltamista, kun on kyse kunnalle jo aiemmin kuuluneista tehtävistä.

4.2 Korvauksen hakeminen

Korvaushakemuksesta tulee ilmetä henkilön perustiedot, henkilötunnus merkittynä ilman henkilötunnuksen loppuosaa, ensimmäisen ja/tai nykyisen oleskeluluvan voimassaoloaika ja status, tiedot kunkin alkukartoituksen käynnistämisen ja päättymisajan kohdasta, alkukartoituksen toteuttamisesta ts. onko alkukartoituksessa tehty vähintään alkuhaastattelu. Alkuhaastattelun tai alkukartoituksen sisältöä ei tule liittää korvaushakemuksen tueksi.

Kunta hakee alkukartoituksen korvauksia ensisijaisesti sähköisellä asiointilomakkeella aluehallinnon asiointipalvelussa <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi> (hakemuksen liite lomake tem710). Korvausten maksaminen ei edellytä erillistä ELY -keskuksen ja kunnan keskinäistä sopimista.

5 TODELLISTEN KUSTANNUSTEN MUKAAN MAKSETTAVAT KORVAUKSET

5.1 Korvaus kunnan maksamasta täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta (46 §)

Kunnalle, joka on maksanut kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 kohdan mukaiselle henkilölle toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) tarkoitettua toimeentulotukea tai toimeentulotuesta annetun lain soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 66/1998), korvataan siitä aiheutuvat kustannukset enintään kolmelta vuodelta.

Kansaneläkelaitos maksaa nykyisin perustoimeentulotuen. Kotoutumislain mukaisten perustoimeentulotuen kustannusten korvaamisesta Kansaneläkelaitokselle säädetään toimeentulotuesta annetun lain 5 a §:ssä.

Kuntien osalta pykälää sovellettaisiin kuntien maksamiin täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannuksiin.

Korvauksia haetaan aluehallinnon asiointipalvelussa, <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi>, lomakkeella ”Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle”. Korvaushakemuksesta tulee vähentää mahdolliset Kelalta toimeentulotuen takaisin saadut perinnät.

Kuntakorvauksia käsittelevällä ja maksavalla KEHA -keskuksella tulee olla saatavilla tieto siitä, ketkä korvausten piiriin kuuluvista henkilöistä ovat saaneet toimeentulotukea tai paluumuuttoavustusta kunnalta.

Kunnan on toimitettava KEHA -keskukselle henkilöluettelo korvausten piiriin kuuluvista henkilöistä, joiden toimeentulotuki tai paluumuuttoavustuksen kustannukset korvataan kunnalle (”Henkilöluettelo, toimeentulotuki ja paluumuuttoavustus” (**lomake tem704**)). Lomakkeeseen täytetään avustuksen saajien nimi ja syntymäaika (ilman tunnusosaa), ensimmäinen väestötietojärjestelmään merkitsemispäivä ja maksettujen korvausten määrä euroina. Kunta voi toimittaa vastaavat tiedot myös muulla tavoin.

Mikäli osa perheestä on korvausten piirissä ja osa ei, toimeentulotuki on ositettava siten, että korvausta haetaan vain niiden henkilöiden osalta, jotka todellisuudessa kuuluvat korvauksen piiriin.

5.2 Korvaus tulkitsemisen järjestämisestä (48 §)

Kustannukset korvataan kunnalle, kun käytettävät tulkitsemispalvelut liittyvät kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaiselle henkilölle järjestetyn sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, kotoutumissuunnitelman laatimiseen, maahantulon alkuvaiheen kotoutumispalvelujen käyttöön, perehdyttämiseen kunnassa (asioiminen kaupassa, postissa ja viranomaisissa, julkisen liikenteen käyttö jne.) sekä koulun tai päiväkodin ja kodin väliseen yhteistyöhön.

Tulkkauuskustannusten lisäksi voidaan tapauskohtaisesti korvata yllä mainittuihin tilanteisiin liittyviä kääntämisestä aiheutuneita kustannuksia, jos ne ovat olleet maahanmuuttajan kotoutumisen edistämisen ja asian selvittämisen kannalta välttämättömiä. Yleisiä materiaalikäännöksiä esim. ohjeita ja esitteitä ei kuitenkaan pääsääntöisesti korvata.

Tulkitsemisen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiselle ei ole laissa määriteltyä määräaikaa. Tulkitsemisen tarve on kuitenkin suurin kotoutumisen alkuvuosina. Tarve vähenee kielitaidon kehittyessä ja muun kotoutumisen edetessä. Kustannuksia ei korvata siitä päivästä alkaen, kun henkilö on Suomen kansalainen.

Tulkitsemisen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset korvataan kunnalle palvelun tuottajan kunnalle esittämän laskutuksen perusteella (katso kohta 2.3 palveluiden arvonlisäverollisuudesta).

Kunnan tulee kuitenkin pyrkiä tulkkauuskustannusten hallintaan varmistamalla, että tulkkauus on kotoutumisen edistämisen ja asian selvittämisen kannalta tarkoituksenmukaista ja että tulkkauksen laskutusperusteet ja määrät ovat tarkoituksenmukaisia. Etenkin tarkoituksenmukaisuuteen tulee kiinnittää huomiota silloin, kun tulkkauksen tarve ilmenee kotoutumissuunnitelman voimassaolon päätyttyä. Etätulkkausta puhelimen tai videon välityksellä tulisi käyttää silloin kun se on asian selvittämisen kannalta mahdollista ja kustannustehokasta. Mikäli tulkkaukspalveluiden osalta haetaan korvattavaksi matka- ja majoituskuluja, kulut korvataan soveltuvin osin kunnan tai valtion matkustussäännön hinnoittelun mukaisesti.

Kotoutumissuunnitelmia tehtäessä tai päivitettäessä yhdessä korvausten piiriin kuuluvan henkilön, kunnan ja TE -toimiston kanssa, kunta voi huolehtia tulkitsemiskuluista ja hakea niistä korvausta KEHA-keskukselta.

Laskutuksessa on otettava huomioon, että Suomessa asuvalla vammaisella maahanmuuttajalla on oikeus Kansaneläkelaitoksen järjestämään tulkkaukspalveluun (Laki 133/2010 vammaisten henkilöiden tulkkaukspalveluista 19.2.2010). Ko. lain mukaan oi-

keus tulkkaukseen on henkilöllä, jolla on kuulonäkövamma, kuulovamma tai puhevamma, ja joka vammansa vuoksi tarvitsee tulkkausta viittomakielellä tai jollakin kommunikaatiota selventävällä menetelmällä.

Korvaushakemuksen liitteistä tulee selvittää mm. se, että tulkitseminen on tapahtunut ja että tulkitsemista on tarvinnut korvausten piiriin kuuluva henkilö (henkilön nimi ja syntymäaika) sekä sisältääkö haetut kustannukset arvonlisäveron. Mikäli kyseessä on ryhmätulkkaus, KEHA-keskuksen on pyydettävä vähintään kahden henkilöpiiriin kuuluvan osallistujan tiedot.

Kunnan tulee toimittaa hakemuksen yhteydessä tulkitsemis- ja kääntämiskustannuksista riittävät selvitykset laskukopioineen. Jos hakemuksen liitteeksi tulevien laskukopioiden määrä on suuri, voi kunta toimittaa kirjapidon otteen tai muun vastaavan selvityksen. KEHA-keskus voi tarvittaessa suorittaa tarkastuksen pyytämällä laskukopioita.

Erillistä asiakaskohtaista sopimusta kunnan ja ELY -keskuksen välillä tulkitsemiskustannusten korvaamisesta ei edellytetä, mutta tulkitsemispalveluiden yleiset käyttötarpeet tulee kirjata kunnan ja ELY -keskuksen väliseen sopimukseen kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Tulkkauskorvauksia haetaan aluehallinnon asiointipalvelussa, <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi>, lomakkeella "Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle".

5.3 Ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki (49 §)

Kunnalle voidaan korvata ilman huoltajaa maassa olevan alaikäisen perheryhmäkotiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista, sosiaalihuollon palveluista sekä muista tukipalveluista kunnalle aiheutuneet kustannukset siihen saakka, kunnes nuori täyttää 25 vuotta. Niiden perustehtävänä on turvata kansainvälistä suojelua saavien lasten asuminen, päivittäinen kasvatus, hoito ja huolenpito.

Kotoutumislain mukaisia tukipalveluita voidaan korvata silloin, kun ilman huoltajaa maassa oleskeleva, kansainvälistä suojelua saanut tai sitä hakenut lapsi tai nuori muuttaa oleskeluluvan saatuaan kunnan asukkaaksi.

Tukitoimenpiteinä voidaan kunnalle korvata myös muita sosiaalihuollon palveluita ja tukipalveluita, esimerkiksi tukiperhe- tai tukihenkilötoimintaa. Lisäksi voidaan korvata kustannuksina esimerkiksi terveydenhuollossa, päivähoidossa ja nuorisotyössä annettava erityinen tuki silloin, kun lapsi tai nuori ei ole lasten-

suojelun asiakkaana, mutta olisi kansainvälisen suojelun tarpeesta johtuvien olosuhteidensa vuoksi ilmeisesti ko. palvelujen tai toimenpiteiden tarpeessa.

Jälkihuolto

Kotoutumislain 27 §:ään tehtiin 15.7.2020 alkaen muutos, jonka mukaan ilman huoltajaa tulleiden jälkihuollon yläikäraja nousee 25 vuoteen. Kotoutumislakia muutettiin, koska lastensuojelun jälkihuollon yläikäraja nousi 25 vuoteen 1.1.2020.

Lainmuutoksen myötä 21-24-vuotiaita koskevia kustannuksia voidaan korvata vasta lain voimaantulon jälkeiseltä ajalta. Eli kustannusten on pitänyt syntyä vasta sen jälkeen, kun laki on tullut voimaan. Tarvittaessa tuen piiriin voidaan lain voimaantulon jälkeen myös palauttaa sellaisia nuoria, jotka ovat ehtineet täyttää 21 vuotta ennen lain voimaantuloa.

Kotoutumislain mukaiseen jälkihuoltoon ei ole subjektiivista oikeutta, vaan tukea tarjotaan tarpeen mukaan niille nuorille, jotka sitä tarvitsevat.

Tukitoimenpiteinä ja nuoren itsenäistymisen tukena voidaan kunnalle korvata asumisen tukipalveluita, sosiaalihuollon palveluita ja muita tukipalveluita esimerkiksi tukiperhe- tai tukihenkilötoimintaa. Alaikäisenä ilman huoltajaa Suomeen muuttaneiden osalta myös toimeentulotuki korvataan siihen saakka, kun jälkihuolto päättyy. Korvausten piiriin voi kuulua myös muita tukipalveluiden perusteella maksettavia kuluja, esimerkiksi harrastuskulut tai opintojen tukeminen (esim. kirjat, opintomaksut, opiskeluvälineet).

Korvauksia voidaan maksaa siihen asti, kun ilman huoltajaa maahan saapunut nuori täyttää 25 -vuotta. Korvausta ei kuitenkaan makseta automaattisesti 25 ikävuoteen saakka, vaan todellisen ja todennetun tukitoimien tarpeen perusteella. Korvauksia voidaan tarvittaessa maksaa, vaikka nuoren jo täytettyään 18-vuotta, hänen aiemmin huoltajana oleva vanhempi/vanhemmat muuttaisi Suomeen perheenyhdistämisen tai muulla perusteella.

Korvaamisen edellytyksenä on edelleen se, että siitä on erikseen sovittu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan kesken. Kustannukset korvataan kotoutumislain 49 §:n mukaisesti enintään kymmeneltä vuodelta ensimmäisestä väestötietojärjestelmän kotikuntamerkinästä alkaen.

Sopimus laaditaan lomakkeelle "Sopimus erityiskustannusten korvaamisesta" (lomake tem705) ja sitä voidaan hakea lomakkeella 705a "Hakemus erityiskustannusten korvaamisen sopimiseksi". Korvauksia haetaan aluehallinnon asiointipalvelussa,

<https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi>, lomakkeella "Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle".

5.4 Vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen (49 §)

Kustannukset voidaan korvata, jos kunta on järjestänyt korvausten piiriin kuuluvalle henkilölle vamman tai sairauden edellyttämää pitkäaikaista sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja jos siitä aiheutuu kunnalle huomattavia kustannuksia. Lisäksi edellytetään, että henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan.

Kunta voi hakemuksessaan määritellä myös yhteen liittyvien pitkäaikaissairauksien kokonaisuuden, josta muodostuu huomattava kustannus. Lääkärin tulee määritellä sairauksien yhteen liittyvyys sekä tiedot, joiden perusteella yhteen liittyvien sairauksien huomattavien kustannusten korvausta haetaan. Usean yhteen liittyvän sairauden osalta korvausta voidaan maksaa, jos osa sairauksista on todettu ennen Suomeen saapumista.

Huomattavina kustannuksina pidetään kunnalle palveluiden käytöstä aiheutuvia kustannuksia, jotka ovat arvioitavissa tai todennettavissa huomattaviksi. Kustannusten huomattavuutta voidaan arvioida siten, että lähtökohtana on yli 7-vuotiaasta maksettavan laskennallisen korvauksen ylittävä taso kaksinkertaisena 12 kuukauden ajanjaksolla eli 4600 euroa. Jos tason arvioidaan ylittyvän yhtenä vuonna, katsotaan vamma tai sairaus huomattavaksi ja seuraavien vuosien kulut voidaan korvata huomattavaan kustannukseen sisältyvänä.

Vamman tai sairauden perusteella syntyvistä pitkäaikaisista sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista voidaan korvata esimerkiksi:

- kehitysvammalaisissa (519/1977) ja vammaispalvelulaisissa (381/1987 liitteenä) tarkoitettujen palvelujen ja tukitoimien kustannukset, kuten henkilökohtainen apu, koti- ja kuljetuspalvelut, palveluasuminen, kuntoutustoimintaa, apuvälinepalvelut, asunnon muutostyöt sekä vammaisen työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta;
- psyykkisistä ja traumaperäisistä sairauksista johtuvat toimenpiteet, kuten psykiatrinen hoito, psykoterapia, laitospäihähoito, perhehoito, kuntoutus;
- syövästä, sydänsairaudesta ja neurologisesta sairaudesta tai muusta vakavasta sairaudesta aiheutuvat pitkäaikaiset ja huomattavat kustannukset, kuten yliopistollisen sairaalan antama erikoissairaanhoito (osasto- ja avo-

hoito), suunhoito, kun se liittyy sopimukseen kuuluvan pitkäaikaissairauden hoitoon, kotisairaanhoito ja kotipalvelut, kuntoutus;

- amputaatiosta johtuvat kustannukset liittyen proteesien uusimiseen ja huoltoon;
- tuki- ja liikuntaelinsairauksista johtuvat toimenpiteet ja muu hoito.

Sopimus laaditaan **lomakkeelle tem 705** ja sitä voidaan hakea **lomakkeella 705a**. Toteutuneisiin kustannuksiin haetaan korvauksia aluehallinnon asiointipalvelussa, <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi>, lomakkeella ”Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle”. Kustannukset korvataan **enintään kymmeneltä vuodelta ensimmäisestä väestötietojärjestelmän kotikuntamerkinnästä alkaen**. Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi, että siitä on erikseen sovittu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan kesken.

5.5 Erityisistä syistä muut kunnalle aiheutuneet kustannukset (49 §)

Erityisistä syistä muut kunnalle aiheutuneet kustannukset ovat yleensä ennalta arvaamattomia ja huomattavia ja voivat aiheutua kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin piiriin kuuluvan henkilön sosiaali- tai terveydenhuollon tarpeista. Kustannusten on liitettävä korvausten piiriin kuuluvan henkilön tarpeisiin ja korvaamisesta on sovittava erikseen ELY-keskuksen kanssa. Sopimus kustannusten korvaamisesta voi olla eripituinen ja -sisältöinen korvattavan kustannuksen luonteesta ja kestosta riippuen. Korvauksen myöntämisen ja erityisten syiden olemassaolon arvioinnin on perustuttava kokonaisharkintaan, jossa huomioon otetaan muun muassa kustannusten syntymisen peruste, sen laatu, aiheutuneiden ja aiheutuvien kustannusten määrä ja muut seikat kyseessä olevassa asiassa.

Tavanomaiset sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteet sekä lastensuojelulain mukainen ehkäisevä lastensuojelutyö kuuluvat lähtökohtaisesti, jollei muuta ole säädetty, valtionosuusjärjestelmän ja laskennallisten korvausten kattamaan toimintaan eikä tätä toimintaa voida rahoittaa kotoutumislain 49 §:n perusteella. Myös perusopetuksessa järjestettävät mahdolliset tukitoimet kuuluvat valtionosuusjärjestelmän piiriin. Lastensuojelun ehkäisevään työhön kuuluu lastensuojelulain 3 a §:n perusteella tuki ja erityinen tuki, jota annetaan esimerkiksi opetuksessa, nuorisotyössä, päivähoitossa, äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Kotoutumislain 49 §:n perusteella voidaan kuluja korvata esimerkiksi (luettelo ei ole tyhjentävä)

- lastensuojelulain 36 §:n mukaisia muita kuin lyhytaikaisia lastensuojelun avohuollon tukitoimia (esim. perhetyö, tukihenkilö- tai tukiperhetoiminta, -kuntoutus ja perheleirit);
- perhehoidon kustannuksia, mikäli ne ovat huomattavia
- sijaishuollon kustannuksia, kuten sijoitettujen lasten luonapitokustannukset, lasten tapaamiskulut (matkat, yöpymiset), yhteydenpitokulut;
- erityispäivähoidon kustannuksia peruspäivähoidon ylittävältä osalta, mikäli tarve perustuu esimerkiksi vammaan tai sairauteen;
- kansainvälistä suojelua saavalle henkilölle Suomessa syntyneen vammaisen tai sairaan lapsen huomattavia hoitokustannuksia;
- kallista sairaalahoitoa (esim. leikkaus ja sen jälkihoito);
- kansainvälistä suojelua saaville varattavien asuntojen odotusajan välttämättömiä kustannuksia, esim. vuokria tai sähkölaskuja tai välttämättömiä asunnon kalustamiskuluja silloin, kun asunnon varaamista ennen henkilön/perheen Suomeen tuloa tai kuntaan muuttoa ei ole voitu välttää;
- vanhustenhuollon erityiset toimenpiteet.

Helsingin hallinto-oikeus on päätöksessään 19.6.2017 ratkaisuut useita Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystalautakunnan tekemiä valituksia Uudenmaan ELY-keskuksen hylkäämiin tapauksiin. Helsingin hallinto-oikeus on päätöksessään todennut, että esimerkiksi hätäsektiosta, kiireellisestä sektiosta, suunnitelluista sektiosta ja imukuppisynnytyksistä aiheutuvat kulut kunnalle ovat tavanomaisia terveydenhuollon kustannuksia eikä kyse ole sellaisista ennalta-arvaamattomista ja määrältään huomattavista erityisistä syistä aiheutuneista kustannuksista, jotka tulisi korvata kunnalle kotoutumislain 49 § 1 mom 3 kohdan perusteella. Helsingin hallinto-oikeus on samassa päätöksessä hylännyt myös keuhkokuumeen, poskiontelotulehduksesta, vesirokosta, munuaistulehduksesta vaaditut useamman tuhannen euron arvoiset lääkärikulut tavanomaisina terveydenhuollon kustannuksina.

Helsingin hallinto-oikeus on ottanut toisissa päätöksissään 19.6.2017 kantaa siihen, että korvauksen myöntämisen ja erityisten syiden olemassaolon arvioinnin on perustuttava kokonaisuutena, jossa huomioon otetaan muun muassa kustannusten syntyminen peruste, sen laatu, aiheutuneiden ja aiheutuvien kustannusten määrä ja muut seikat kyseessä olevassa asiassa. Tähän nähden korvausta ei ole jätettävä kaavamaisesti suorittamatta pelkästään esimerkiksi kustannusten syntyminen ajalliseen keston tai niiden suuruuteen perustuen. Hallinto-oikeus on myös todennut, että huomattavien kustannusten rajaa ei voida asettaa 2300 euroon, vaan edellytys erityisistä syistä

tarkoittaa tätä suurempaa määrää. Lisäksi hallinto-oikeus on todennut, että terveydenhoidon tarve hoidon syystä riippuen voi olla luonteeltaan lyhytkestoista tai pitkäkestoista.

Edellä mainitut päätökset eivät ole luonteeltaan ns. ennakkoratkaisuja. Kussakin yksittäistapauksessa tulee ottaa huomioon hallinto-oikeudenkin mainitsema kokonaisharkinta edellä mainittujen perusteiden mukaisesti.

Kotoutumislain 49 §:ään perustuviin kustannuksiin haetaan korvauksia aluehallinnon asiointipalvelussa, <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi>, lomakkeella ”Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle”. Sopimus laaditaan lomakkeelle tem 705 ja sitä voidaan hakea lomakkeella tem 705a. Kustannukset korvataan **enintään kymmeneltä vuodelta ensimmäisestä väestötietojärjestelmän kotikuntamerkinnästä alkaen.**

5.6 Korvaus paluumuuttoavustuksesta (47 §, 85 §)

Kunta voi maksaa kohtuulliset matka- ja muuttokustannukset kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle, joka palaa vapaaehtoisesti koti- tai lähtömaahansa muuten kuin tilapäisessä tarkoituksessa.

Lisäksi kunta voi maksaa yhdelle henkilölle enintään kahden kuukauden ja perheelle enintään neljän kuukauden toimeentulotuen perusosan määrää vastaavan paluumuuttoavustuksen.

Edellytyksenä paluumuuton tukemiselle on, että henkilön on tarkoitus muuttaa maasta muuten kuin tilapäisessä tarkoituksessa. Osoituksena tästä tulee olla esimerkiksi DVV:lle ja kansaneläkelaitokselle tehty muuttoilmoitus, josta pysyvä muutto ja ulkomailla oleskelun vakinainen tarkoitus ilmenee.

Korvauksen matka- ja muuttokustannuksista sekä paluumuuttoavustuksen myöntää hakemuksesta se kunta, jossa mainittu henkilö asuu. Kunnalle korvataan annetusta paluumuuttoavustuksesta aiheutuvat kustannukset **ilman määräaikaa.**

5.7 Erityiskustannuksista sopiminen

Kotoutumislain 49 §:n nojalla laadittavaan sopimukseen sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksista (**lomake tem705**) on kirjattava päivämäärä, jolloin kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu henkilö on saanut ensimmäisen kotikunnan, oleskelulupastatus ja tieto siitä, ettei henkilö ole Suomen kansalainen. Lisäksi sopimuksessa on yksilöitävä toimenpiteet, joista kustannuksia aiheutuu sekä mahdollisuuksien mukaan arvioitava näiden kustannusten suuruus.

Kunnan tulee toimittaa sopimuksen tueksi sairauden hoitoon liittyvä lääkärin tai sosiaalihuollon ammattihenkilön antama todistus tai lausunto¹ vammasta tai sairaudesta sekä näiden laadusta ja hoidosta. Todistukseen tai lausuntoon tulee em. seikkojen lisäksi kirjata arvio siitä, onko vamma tai sairaus syntynyt ennen korvausten piiriin kuuluvan henkilön Suomeen tuloa vai vasta maahantulon jälkeisenä aikana.

Sopimuksen tueksi ei edellytetä hoitosuunnitelmaa tai vastaavaa. Suunnitelmat tulee olla kuitenkin tarvittaessa saatavilla, jotta korvausten perusteet ovat varmistettavissa.

Kunta voi hakea sosiaali- ja terveydenhuollon erityisistä kustannuksista sopimusta myös erillisellä hakemuslomakkeella (**lomake tem 705a**).

Erityiskustannusten korvausaika lasketaan alkavan kotoutumislain 44 § 3 momentin mukaisesti kotikuntamerkinnästä ja kestävän siitä enintään 10 vuotta eteenpäin. Maksatus voi alkaa sopimuksen päivämäärästä tai sopimukseen merkitystä päivämäärästä (esimerkiksi päivämäärästä, jona kustannukset ovat alkaneet kunnalle syntyä) ja niitä voidaan maksaa takautuvasti 2 vuotta sopimuksenteosta taaksepäin kalenterivuoden alusta laskien. Sopimukset, jotka ovat tehty ennen tämän ohjeen voimaantuloa, voivat jatkaa sopimuksen kestoa mukaisesti loppuun asti.

Jos korvausten piiriin kuulunut henkilö saa sopimuksen aikana Suomen kansalaisuuden, kustannuksia ei korvata kunnalle kansalaisuuden saamisen jälkeiseltä ajalta.

6 ENTISEN NEUVOSTOLIITON ALUEELTA PERÄISIN OLEVISTA HENKILÖISTÄ AIHEUTUVIEN KUSTANNUSTEN KORVAAMINEN (51 §)

Korvausten piiriin kuuluu entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevan oleskeluluvan ulkomaalaislain 48 §:n perusteella saanut henkilö ja 49 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella oleskeluluvan saanut henkilö, joka on ollut Suomen kansalainen tai jonka vanhemmista ainakin toinen tai isovanhemmista yksi on tai on ollut syntyperäinen Suomen kansalainen sekä hänen Suomeen muuttanut perheenjäsenensä.

Inkerinsuomalaisten paluumuuttojärjestelmä lakkautettiin 1.7.2016, minkä vuoksi kotoutumislain 51 §:n perusteella korvattavat kustannukset ovat poistuva kustannuserä.

¹ terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettu laki 559/1994

Kansaneläkelaitos maksaa nykyisin perustoimeentulotuen kustannuksia. **Kuntien osalta pykälää sovellettaisiin kuntien maksamiin täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannuksiin.**

Ulkomaalaislain 48 §:ssä ja 49 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen entisen Neuvostoliiton alueelta tulleiden henkilöiden tarvitsemia **kielipalveluja ei korvata erikseen valtion varoista**. Jos kunta kuitenkin arvioi, että kielipalvelut ovat henkilön oma toimimisen suoriutumisen ja kotoutumisen kannalta toimeentulotukilaissa tarkoitettulla tavalla välttämättömiä, nämä kustannukset ovat valtion korvattavia. Kysymykseen voivat tulla esimerkiksi välttämättömät tulkki- ja käännöspalvelut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käytössä, kotoutumissuunnitelmien laatimisessa ja muissa kotoutumistoimenpiteissä.

Valtio korvaa toimeentulotuella maksettujen kielipalvelujen kustannukset kunnalle **enintään kuuden kuukauden ajalta** paluumuuttajan ensimmäisen kotikunnan väestötietojärjestelmään merkitsemisestä. Korvaukset on haettava kunkin asiakkaan osalta erikseen eriteltynä. Tulkkikeskusten maksuttomia palveluja ei voida antaa paluumuuttajille, vaan tulkkikeskuksen on laskutettava palvelut kunnalta ja kunnan on haettava korvaukset jälkikäteen.

Jos kunta järjestää henkilön toimeentulon sen vuoksi, että hän ei maahanmuuttoon liittyvän asemansa takia voi saada eläkettä tai se on riittämätön taikka muuta sosiaaliturvaetuutta, voidaan kunnalle korvata siitä aiheutuvat kustannukset **enintään viiden vuoden ajalta** ensimmäisen kotikunnan väestötietojärjestelmään merkitsemisestä. Näistä kustannuksista kunta hakee korvauksia aluehallinnon asiointipalvelussa, <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi>, lomakkeella ”Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle, paluumuuttajat” (liitelomake tem708).

Kunnalle voidaan lisäksi korvata henkilön sairauden tai vamman edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle aiheutuvat huomattavat kustannukset **enintään viiden vuoden ajalta**. Kustannusten korvaamisesta sovietaan erikseen ELY -keskuksen ja kunnan kesken. Sopimus tehdään **lomakkeelle 9** ”Sopimus erityiskustannusten korvaamisesta, paluumuuttajat, kotoL 51 §” ja sitä voidaan hakea **lomakkeella 9a**. Kustannusten korvauksia kunta hakee **lomakkeella 6**. Hakemukseen liitetään soveltuvin osin samat tiedot kuin pakolaisten osalta.

7 SODISSA VAPAAEHTOISINA PALVELLEISTA HENKILÖISTÄ AIHEUTUVIEN KUSTANNUSTEN KORVAAMINEN (52 §)

ELY -keskus ja kunta voivat sopia Suomen sodissa vuosina 1939 - 1945 vapaaehtoisina palvelleiden entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevien henkilöiden ja heidän aviopuolisoidensa terveydentilan tulotarkastuksesta, asumisesta, toimeentulon turvaamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Kotoutuslain 52§:n perusteella korvattavat kustannukset ovat poistuva kustannuserä

Kustannukset korvataan koko siltä ajalta, jonka edellä mainitut henkilöt asuvat Suomessa.

Sopimus kustannusten korvaamisesta tehdään **lomakkeelle tem705** "Sopimus erityiskustannusten korvaamisesta" ja sitä voidaan hakea **lomakkeella tem705a**. Kustannusten korvauksia haetaan aluehallinnon asiointipalvelussa, <https://sahkoinenasiointi.ahp.fi/fi>, lomakkeella "Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle".

8 IHMISKAUPAN UHREISTA MAKSETTAVAT KORVAUKSET

8.1 KORVAUSTEN PIIRIIN KUULUVAN IHMISKAUPAN UHRIN MÄÄRITELMÄ JA KUNNILLE MAKSETTAVAT KORVAUKSET

Kunnalle voidaan maksaa valtion varoista laskennallista korvausta ihmiskaupan uhrin ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä. Lisäksi kunnalle voidaan korvata ihmiskaupan uhrin erityistarpeiden vuoksi järjestettävien uhriasemaan liittyvien toimenpiteiden ja palveluiden kustannukset sekä muita kotoutumisen edistämisestä annetun lain 46–50 §:n mukaisia muita korvauksia

Korvausten piiriin kuuluva ihmiskaupan uhri voi olla henkilö, jolle on myönnetty jatkuva oleskelulupa ulkomaalaislain 52 a §:n 2 momentin tai 54 §:n 5 momentin perusteella tai uhri, joka ihmiskaupan uhrin oleskeluluvan sijaan saa ulkomaalaislaissa tarkoitettua kansainvälistä suojelua tai uhri, jolle on myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 51 tai 52 §:n perusteella hänen haettua kansainvälistä suojelua.

Lisäksi korvausten piiriin kuuluva ihmiskaupan uhri voi olla kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 4 luvussa tarkoitettu henkilö, joka on ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän piirissä. Auttamisjärjestelmään esitetty henkilö otetaan auttamisjärjestelmään, jos olosuhteiden perusteella arvioidaan, että

kyseessä voi olla ihmiskaupparikoksen uhri ja hän on auttamistoimen tarpeessa. Auttamisjärjestelmään voidaan ottaa myös ihmiskaupparikoksen tutkinnassa avustaja henkilö, jos hän on erityisen avun tarpeessa. Lisäksi auttamisjärjestelmään voidaan ottaa edellä esitettyjen auttamisjärjestelmään otettujen henkilöiden Suomessa oleva lapsi. Tällöin myös ihmiskaupan uhrin lapsi kuuluu kohdassa 8.3 esitettyjen korvausten piiriin. Kohdassa 8.3 esitettyjen korvausten piiriin kuuluva ihmiskaupan uhri voi olla myös Suomen kansalainen. Päätöksen auttamisjärjestelmään ottamisesta tekee Joutsenon vastaanottokeskus, joka hallinnoi Suomessa ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmää.

Jos ihmiskaupan uhri on aiemmin oleskellut Suomessa muulla perusteella, ei aiempi oleskelu vaikuta korvausajan alkamiseen ja pituuteen. Korvausta aletaan maksaa siitä alkaen, kun henkilö on kohdissa 8.2 ja 8.3 esitetyn mukaisesti katsottu ihmiskaupan uhriksi, vaikka henkilölle olisi aiemmin rekisteröity kotikunta jollain muulla perusteella.

8.2 Laskennallinen korvaus ihmiskaupan uhriin kuntaan osoittamisesta

Kunnalle maksetaan valtion varoista **laskennallista korvausta** ulkomaalaislain 52 a §:n 2 momentin tai 54 §:n 5 momentin perusteella **jatkuvan** oleskeluluvan saaneen ihmiskaupan uhrin ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä.

Ihmiskaupan uhrin **laskennallisen korvauksen** alkamiseen sovelletaan kotoutumislain 44 §:n yleistä korvauksen alkamisaikaa koskevaa säännöstä, jonka mukaan korvausta maksetaan kolmen vuoden ajan kuntaan rekisteröinnistä silloin kun rekisteröinti on tapahtunut ulkomaalaislain 52 a §:n mukaisen oleskeluluvan perusteella tai kuntarekisterimerkinnän puuttuessa oleskeluluvan myöntämisestä alkaen.

Jos kyseessä on muu kuin ulkomaalaislain 52 a §:n perusteella ihmiskaupan uhriksi katsottu henkilö, ei kunnalle makseta laskennallista korvausta.

8.3 Ihmiskaupan uhrille annettujen palveluiden ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 53 §:n mukaan kunnalle korvataan kustannukset tämän asemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävästä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelusta, tulkitsemisesta, henkilön turvallisuuden takaamisesta sekä muusta uhriasemaan liittyvän erityistarpeen vuoksi järjestettävästä toimenpiteestä ja palvelusta.

Ihmiskaupan uhri voi olla jo kunnassa asuva (kotikunnan omaava) henkilö, joka ei kuulu laskennallisen korvauksen henkilöpiiriin. Tällöin kunnalle korvataan **ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmässä olevan henkilön** erityistarpeiden vuoksi järjestettävät uhriasemaan liittyvien toimenpiteiden ja palveluiden kustannukset. Kunnalle korvataan kotoutumisen edistämisestä annetun lain 53 §:n perusteella myös erityistarpeiden vuoksi järjestettävät uhriasemaan liittyvien palveluiden kustannukset niiden ihmiskaupan uhrien kohdalla, joista kunta saa laskennallista korvausta tai muita korvauksia siltä osin, kun toimenpiteiden ja palveluiden kustannukset eivät sisälly laskennallisiin korvauksiin tai ne eivät ole kotoutumislain 46-50 §:issä säädettyjä muita kustannuksia.

Tavanomaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä lastensuojelulain mukainen ehkäisevä lastensuojelutyö kuuluvat lähtökohtaisesti, jollei muuta ole säädetty, valtionosuusjärjestelmän kattamaan toimintaan eikä tätä toimintaa voida rahoittaa kotoutumislain 53 §:n perusteella, jollei toimenpiteiden voida katsoa johtuvan ihmiskaupan uhrin asemasta. Lastensuojelun ehkäisevään työhön kuuluu lastensuojelulain 3 a §:n perusteella tuki ja erityinen tuki, jota annetaan esimerkiksi opetuksessa, nuorisotyössä, päivähoidossa, äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Ihmiskaupan uhrin erityistarpeet voivat johtua uhrin henkisestä ja fyysisestä terveydentilasta tai ihmiskaupan uhrilla voi olla monenlaisia ihmiskaupan/hyväksikäytön aiheuttamia tarpeita. Korvattavien kustannusten voidaan katsoa aiheutuneen ihmiskaupan uhriksi joutumisesta. Kunta voi järjestää ihmiskaupan uhrin palvelut omana toimintana tai ostopalveluna. Auttamistoimia järjestetään ihmiskaupan uhrin yksilöllisen tuen tarpeen perusteella.

Kotoutumislain 53 §:n perusteella voidaan kuluja korvata esimerkiksi (**luettelo ei ole tyhjentävä**)

- erityisesti ihmiskaupan uhriksi joutuneen tarpeisiin vastaava psykologinen tai psykoterapeuttinen tuki kuten traumapsykoterapia ja tämän yhteydessä tarvittava tulkkaus (mukaan lukien erikoistunut psykoterapiatulkkaus) sekä lääkärin tai psykiatrin käynnit psykoterapeuttisen hoidon tarpeen arvioimiseksi.
- Asumiseen, majoittamiseen ja sen turvallisuuteen liittyvät erityisjärjestelyt.
 - Muuttaminen pois tekijän luota tai häneen sidoksissa olevasta asunnosta kriisimajoitukseen, lyhytaikaiseksi tarkoitettuun ensihätäin järjestettyyn majoitukseen kuten hotelliin tai hostelliin tai muuhun

majoituspalveluun, muuttaminen toiselle paikkakunnalle

- Asunnon tai asumisen turvallisuusjärjestelyihin liittyvät toimenpiteet
- Tukiasunto/tukiasuminen ja liittyvä ohjaus

- Nimen ja henkilötunnuksen vaihtaminen sekä ulkonäön kohtuullinen muuttaminen.
- Terveystieteiden kustannuksia, jotka aiheutuvat ihmiskaupan uhrin tilanteesta.
- Lastensuojelulain mukaisia kustannuksia
- Sijaishuollon kustannuksia, kuten sijoitettujen lasten luonapitokustannukset, lasten tapaamiskulut (matkat, yöpymiset), yhteydenpitokulut.
- Erityispäivähoidon kustannuksia peruspäivähoidon ylittävältä osin.
- Tulkkaus ja kääntäminen
- Turvalliseen vapaaehtoiseen paluuseen liittyvät toimenpiteet
- Uhrin psyykkisen tilan arviointi ja lausunto siitä esitutkintaa ja oikeuskäsittelyä sekä korvausvaatimushakemusta varten
- tarvittaessa kotoutumisajan ylittäneiden osalta erityisiä yksilöllisiä tukipalveluita yhteiskuntaan kiinnittymiseksi kuten kielikursseja ja tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta
- ihmiskaupan uhrien uhriasemaan liittyvä palvelutarpeen arviointi ja palveluihin ohjaus

Korvausta maksetaan siitä alkaen, kun henkilölle, jonka kunnassa asumisen perusteella korvaus maksetaan, on rekisteröity kotikunta ulkomaalaislain 52 a §:n perusteella tai kuntarekisterimerkinnän puuttuessa hänelle on myönnetty oleskelulupa tai harkinta-aika edellä mainittujen lainkohtien mukaisesti.

Jos kyseessä on muu kuin ulkomaalaislain 52 a §:n tai 52 b §:n perusteella ihmiskaupan uhriksi katsottu henkilö eli henkilö, jonka voidaan olosuhteiden perusteella arvioida olevan ihmiskaupan uhri tai erityisen avun tarpeessa ihmiskaupparikosta tutkittaessa, korvausta voidaan maksaa siitä alkaen kun Joutsenon vastaanottokeskuksen johtaja on tehnyt päätöksen henkilön ottamisesta auttamisjärjestelmän piiriin (vastaanottolain 36 §:n mukainen päätös auttamista koskevien säännösten soveltamisen aloittamisesta). Korvausaika alkaa tällöin Joutsenon vastaanottokeskuksen päätöksestä.

8.4 Korvauksen hakeminen ja myöntäminen

Korvausta ihmiskaupan uhrille tämän asemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettyjen toimenpiteiden ja palvelujen kustannuksista sekä laskennallisista korvauksista haetaan KEHA -keskukselta. ELY -keskuksen on pyydettävä ihmiskaupan uhrien

auttamisjärjestelmästä vastaavan Joutsenon vastaanottokeskuksen johtajan lausunto siitä, ovatko korvattaviksi haetut kustannukset aiheutuneet ihmiskaupan uhrin asemasta johtuvien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä.

Korvauksia on kotoutumislain 54 §:n mukaan haettava KEHA -keskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.

Ihmiskaupan uhrille annettuja palveluiden ja tukitoimien korvauksia koskeva sopimus laaditaan **lomakkeelle tem705** ja sitä voidaan hakea **lomakkeella tem705a**. Hakemukseen on merkittävä selkeästi ne toimenpiteet ja kustannukset, joista korvausta haetaan. Kustannusten korvauksia haetaan aluehallinnon asiointipalvelussa, <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi>, lomakkeella "Hakemus kustannusten korvaamisesta kunnalle".

9 OHJEEN VOIMAANTULO

Ohje on voimassa toistaiseksi alkaen 1.4.2021.

Maahanmuuttojohtaja

Sonja Hämäläinen

Johtava asiantuntija

Juha-Pekka Suomi